

PRM. 101/2

P.R.M. 101/2.

EMIKROFILMOWANE DNIA 15.11.1980r.
ROLKA NR. 17

Stosunki z ZSRR
Korespondencja z Alicjantami
1943

ZESKANOWANE 01.03.2005r.

INSTYTUT HISTORYCZNY
GEN. SIKORSKIEGO
PRM. 101/2

PRM. 101/2

PREZES RADY MINISTRÓW

TEKA nr 101/2. 1943."Korespondencja z państwami alianckimi".

1	18. III. 1943.	Resume depeš amb. Romera z 14-18. marca 1943 r. w sprawie stosunków polsko-rosyjskich oraz materiały do sprawy białoruskiej i ukraińskiej - podane amb. Biddle.
2	13. V. 1943.	Nota polska złożona w Foreign Office w sprawie tworzonej przez Rosję dywizji im. T. Kościuszki oraz w sprawie porobu do P.S.Z.

Paginacja przeprowadzona dnia 23 lutego 1980 r.
 Tenka zawiera 8 stron
 Wty.

transmitted in haste. PRM 101/2 Strictly confidential 1.

DNIA No 703/XXVII/43

White Russians (despatch received from Tehran 15.3.1/43.)

1

In my name and in the name of Polish citizen of White Russian race I have the honour to declare to the Prime Minister a s representing the Polish Government and State that the White Russians inhabiting the Eastern parts of Poland are profoundly and filially attached to Poland. Our desire is to live and work within the frontiers of the Polish Republic, independent and democrat c.

For the White Russian Committee in Iran
(signed) Pietruczyk.- Rev. Bożerianow.- Szewczuk

Ukrainians. Despatch received from Tehran 14.3.1943.)

We Ukrainians, now living in Iran protest emphatically against a ny kind of claims of the Soviets on the Eastern Part of Malopolska. The seizure and detachment by force from the the Republic of Poland of the Ukrainians who for five hundred years was nursed by the Polish culture is impossible. Polls organized by Soviet authorities do not represent and can be considered as representing the will of the people as they were conducted under incredible terror, while even those who voted never considering it as a binding historical fact.

(Signed)

Father Jasjanowski, former member of the Seym, member of the Executive of the Ukrainian Cooperatives.

13.3.1943

Poland Emb. Biddlon

Translated in letter

PRM 101/2 strictly confidential 1

Resume of despatches from Ambassador Romer - Moscow - sent between the 14th and 18th of March 1945.

2

While Molotof and the Soviet Government is negotiating with Romer the Soviet authorities in many parts of Russia are forcing Polish citizens to accept Soviet passports. Those who refuse, and they are by far in majority are being arrested, kept without food and beaten. For instance in Kirow about two hundred Polish citizens were arrested some of them instantly condemned to two years of jail for refusing to accept the Soviet passports as opposing the orders of the authorities. In Kujbyshev even members of the families of the some employees of the Polish Embassy were submitted to such treatment. 2 Polish women living at the Embassy are considered by Soviet authorities as being Russian citizens notwithstanding that they were born in Warsaw. The fact is that practically never do the Soviet authorities try to find out what are they origin and places of birth.

In view of all those facts which are multiplying every day Ambassador Romer suggests that if the new talks which he is hoping to have with Molotof will prove unsuccessful to appeal for a more energetic supports of the American and British Governments, which ought to have its effect.

The Ambassador fears that if every other means are unsuccessful he would be obliged to advise the Polish Government to break of ~~with~~ diplomatic relationship with the U.S.S.R. Government. However the Ambassador would not like the creation of such a condition while there are some many hundreds of thousands of Poles within Russia.

protest
He suggests however the forwarding of a strong note to Ambassador Bogomolov against the imposition of Soviet citizenship on Poles as well as the taking over of Polish properties, asylums, hostels etc. by the Russian Government.

Ambassador Romer cables that he is in close touch with Admiral Standley (as well as with the British Ambassador), who still has not got any precise instructions from the State Department. His intervention about publicity for American and British help in supplying war material to the Russians was completely successful as shown by numerous articles in the Government controlled Press.

18.3.1945

DNIA

No 1680/XXIV/43.

PROJEKT NOTY

PRM 101/2

2

Panie Ministrze,

Agencja Telegraficzna "Reuter" doniosła dnia 9 maja 1943r, iż rząd sowiecki wyraził zgodę na propozycję osób pochodzenia polskiego, lecz obywatelstwa sowieckiego, zorganizowanych w t.zw. "Związek Patriotów Polskich w ZSSR." i przystąpił do tworzenia z Polaków zesłanych do ZSSR. dywizji, która weszłaby w skład Czerwonej Armii pod nazwą Dywizja Im. Tadeusza Kościuszki.

Decyzja rządu sowieckiego oceniona być musi przez Rząd Polski, jako godząca w suwerenne prawa Państwa Polskiego, które jedynie powołane jest do dysponowania życiem obywateli polskich w szeregach armii narodowej. Stanowi ona również dalsze pogwałcenie umowy zawartej przez Rząd R.P. z rządem ZSSR. w dniu 30 lipca 1941 i umowy wojskowej z dnia 14 sierpnia 1941r. W myśl tej ostatniej umowy liczebność Armii Polskiej tworzonej na terenie Związku Sowieckiego miała być ograniczona tylko "możliwościami personalnymi i zaopatrzeniem materiałowym". Wbrew tym postanowieniom rząd sowiecki zawiesił w marcu 1942r. zaciąg ochotniczy do Armii Polskiej oraz powstrzymał akcję poboru wśród obywateli polskich, przebywających na terytorium ZSSR.

Postawiony w obliczu jednostronnej decyzji zahamowania napływu obywateli polskich do Polskich Sił Zbrojnych, Rząd Polski niejednokrotnie w ustnych interwencjach oraz notach domagał się wznowienia rekrutacji wśród nich jak również przekazania do Armii Polskiej

PRM 101/2
2.

2

jeńców Polaków, pobranych przymusowo do Armii Niemieckiej, a którzy w wielu wypadkach opuścili jej szeregi w nadziei znalezienia się w szeregach Armii Polskiej.

Te wielokrotne żądania ze strony polskiej były przez rząd sowiecki kategorycznie uchylane.

Po długim okresie, w którym znaczna część Polaków przebywających w ZSSR. pozbawiona została w ten sposób wbrew ich woli i wbrew decyzji Rządu Polskiego możliwości walki za wspólną sprawę, grozi jej teraz los podobny, jaki przypadł w r.1940 w udziale trzem rocznikom z terenów okupowanych wówczas przez wojska sowieckie, które przymusowo pobrano do Armii Czerwonej.

Polskie Siły Zbrojne stanęły pierwsze do walki z najeźdźcą niemieckim i trwają w tej walce nieprzerwanie u boku państw sprzymierzonych. Do armii polskiej stacjonowanej w Wielkiej Brytanii i na Bliskim Wschodzie wciąż napływają ochotnicy, którzy ^{z kraju} przezwyciężają największe trudności i niebezpieczeństwa aby móc podjąć służbę w szeregach narodowych. Podstawowego prawa każdego obywatela, prawa walki we własnych szeregach, pozbawieni są - poza okupacją niemiecką - tylko Polacy przetrzymywani jeszcze na obszarach Rosji Sowieckiej.

PRM 101/2

3.

2

Rząd Polski protestuje przeciw zarządzeniom zmierzającym do osłabienia udziału Polski we walce ze wspólnym wrogiem. Stojąc na zasadzie prawa międzynarodowego i wiążących umów polsko-sowieckich podnosi swój głos w obronie swych współobywateli, których poważna liczba przebywająca jeszcze na terenie ZSSR. winna być zgodnie z ich własnym gorącym pragnieniem powołana do Armii Polskiej.

5

Londyn, dnia 10 maja, 1943.

26.

PRM 101/2

1680/XXVI/43. 2.

Tekst noty złożonej w Foreign Office dn.13.V.43.

Monsieur le Ministre,

Le bulletin d'information de l'Agence Télégraphique Reuter en date du 9 mai apporte la nouvelle que le gouvernement soviétique a entrepris la formation d'une division recrutée parmi les Polonais déportés en URSS., cette division devant faire partie de l'Armée Rouge sous le nom de "division Thaddée Kościuszko". En prenant cette décision le gouvernement soviétique se réfère à une notion à ce sujet issue par un groupement communiste s'intitulant "association des patriotes Polonais en URSS."

Cette décision du gouvernement soviétique doit être considéré par le Gouvernement Polonais comme portant atteinte aux droits souverains de l'Etat Polonais - qui seul a le droit de disposer de la vie de ses citoyens, dans les rangs de l'Armée Nationale. Elle constitue en même temps une violation de l'accord conclu par le Gouvernement Polonais avec le Gouvernement de l'URSS. en date du 30 juillet 1941, et de l'accord militaire, signé le 14 août 1941. Conformément à ce dernier accord, les contingents de l'Armée Polonaise formées sur le territoire de l'URSS., pouvaient être limités uniquement "par les possibilités en matière de personnel et d'équipement". Ne tenant point compte de ces dispositions, le Gouvernement soviétique a suspendu au mois de mars 1942 l'enrolement de volontaires dans l'Armée Polonaise et a supprimé tout recrutement parmi les citoyens polonais résidant sur le territoire de l'URSS.

En présence de la décision unilatérale

PRM 101/2

2

- 2 -

du Gouvernement Soviétique de suspendre l'enrolement dans l'Armée Polonaise, le Gouvernement Polonais a demandé maintes fois par voie de notes et de démarches orales, la reprise des opérations de recrutement, ainsi que le transfer à l'Armée Polonaise des Polonais, qui incorporés de force dans l'armée allemande avaient été ensuite fait prisonniers de guerre par les armées soviétiques. Un grand nombre de ces Polonais avait deserté l'armée allemande pour pouvoir rejoindre les drapeaux polonais.

Ces demandes de la part du Gouvernement Polonais reiterées à maintes reprises, furent rejetées d'une manière catégorique par le gouvernement soviétique.

Après une longue période ^{pendant} laquelle de nombreux Polonais se trouvant en l'URSS, furent, contrairement à leur volonté et contrairement au désir du Gouvernement Polonais, privés de la possibilité de combattre pour la cause commune, ces mêmes Polonais se trouvent maintenant menacés du sort réservé en 1940 à trois classes de conscrits qui furent enrolés de force dans l'Armée Rouge sur les territoires polonais occupés à cette époque par les troupes soviétiques.

Les forces combattantes polonaises furent les premières à lutter contre l'envahisseur allemand et continuent cette lutte sans fléchir à coté de nations alliés. Des volontaires, qui surmontent les plus grandes difficultés et dangers pour pouvoir rejoindre l'armée nationale polonaise ne cessent d'arriver de Pologne et d'autres pays en Grande Bretagne et en Proche Orient. En dehors de l'occupation

PRM 101/2

2

- 3 -

allemande seuls les Polonais retenus en l'URSS, sont privés du droit fondamental de chaque citoyen de servir dans les rangs de l'armée nationale. Le concours que la Pologne est à même de prêter à l'effort commun s'en trouve malheureusement considérablement diminué.

Se basant sur les principes du droit international et les stipulations explicites des accords polono-soviétiques, le Gouvernement Polonais a le devoir d'élever sa voix pour la défense des citoyens Polonais si nombreux encore en territoire de l'URSS, et ainsi qu'ils le désirent ardemment eux memes réclamer leur incorporation dans l'armée polonaise.
